

22 september 2015 05:00

Regering ontzegt werknemers vermogenswinst waar ze recht op hebben

Het vaste gegarandeerde rendement op pensioenkapitalen inruilen voor een variabel rendement? Als dat de nieuwe wet wordt, kunnen werknemers beter meteen hun loon vragen. Want voor die opbrengst beleg je beter zelf.

Door Jan Cornillie, directeur sp.a studiedienst

Toen we in 2009 voor ons huis een hypothecaire lening met variabele rente aangingen, namen we een gok op de Europese economie. Zou die nog een paar jaar slabakken met lage rente tot gevolg, dan waren we in the money ten opzichte van een vaste rente. Snel herstel zou ons duur te staan komen.

De regering wil de werknemers van ons land op voorstel van de Nationale Bank tot een zelfde gok verplichten met hun aanvullend pensioen. Ze wil het vaste gegarandeerde rendement op de pensioenkapitalen inruilen voor een variabel rendement. De markt levert namelijk het door de wet gegarandeerde rendement op dit moment niet, en de werkgevers willen die verantwoordelijkheid niet meer dragen. In de toekomst zou gelden: de werknemers krijgen iets onder het marktrendement: inflatie + iets dat (ver) onder het marktrisico ligt, als en alleen als het rendement zich heeft voorgedaan.

Als dat de nieuwe wet wordt, kunnen werknemers beter meteen hun loon vragen. Want voor die opbrengst beleg je beter zelf. Volgens het Global Investment Returns Yearbook 2015 van Credit Suisse was het jaarlijkse reëel rendement in België gedurende de voorbije 15 jaar 3 procent op aandelen en 5,9 procent op obligaties, een periode die dus zowel de dotcom-bubble als de bankencrisis bevat. Volgens de Nationale Bank steeg het totale financiële vermogen van de Belg sinds de crisis met gemiddeld 5,1 procent per jaar, aandelen zelfs met 6,5 procent per jaar.

Falen

Wat kan de gemiddelde Belg dat de gemiddelde Belgische verzekeraar niet kan? Het eerste dat hier moet gebeuren, is een grootschalige analyse - waarom niet een parlementaire onderzoekscommissie? - naar het falen van de pensioenverzekeraars ten aanzien van het door de werkgevers gegarandeerde rendement. Wat is hier misgegaan? Waar is de winst van de verzekeraars naartoe? Heeft het toezicht gefaald? Was er gebrek aan transparantie? Hoeveel beheerskosten heeft de verzekeringssector aan zichzelf betaald?

De markt levert de door de wet voorziene rendementen op lange termijn wel, maar de verzekeraars niet. Dan zou je denken dat het probleem bij de verzekeraars ligt. Maar zo moedig zijn onze werkgevers en bij uitbreiding onze regering helaas niet: ze nemen de lobby

van de verzekeraars klakkeloos over en willen nog slechts een rendement garanderen dat onder dat van een Belgische overheidsobligatie ligt. Het is de laatste episode van het bekende patroon sinds de bankencrisis: de winsten worden geprivatiseerd, de risico's gecollectiviseerd.

De pensioenverzekeraars hebben echter ook gelijk als ze met de vinger naar de overheid wijzen. De Europese prudentiële regels dwingen hen tot kortetermijndenken, doordat ze elk jaar moeten kunnen aantonen aan al hun verplichtingen te voldoen en niet over een langere periode, zoals bedoeld in de wet aanvullende pensioenen. Enkel de overheid kan dat conflict tussen twee regels oplossen. Ze is echter niet verplicht om voor het gemak van de verzekeraars en het verlies van de werknemers te kiezen.

Het tweede argument van de verzekeraars is dat de periode van lage rente te lang duurt. Dat klopt. De gok op de Europese economie is een gesel voor de Europese obligatiehouders. Er is te veel geld opgepot dat zijn besteding niet vindt waardoor de rente laag blijft. Maar opnieuw is het verlaten van het gegarandeerde rendement niet het enige antwoord. De ECB doet zoveel als kan en duwt met zijn bazooka de rentevoet tijdelijk verder omlaag en de beurskoers omhoog.

Beleggingswinst

Een beetje belegger denkt dan: minder obligaties, meer aandelen. Een beetje beleidsmaker denkt dan: een deel van de door de ECB opgepookte beurswinst romen we af voor de werknemers die sowieso al de crisis betalen met loonmatiging. Bijvoorbeeld door een belasting op meerwaarde op aandelen en verlaging van de arbeidslasten.

Maar evengoed: door de beleggingswinst naar de aanvullende pensioenen toe te leiden in plaats van die opnieuw te laten ontsnappen. Of nog: door het oppotten van geld niet te verlengen met regels die het opnemen van pensioenkapitaal uitstellen in het kader van het langer werken.

De gok op de Europese economie moet niet enkel afhangen van het monetaire beleid van de eurozone, maar ook van het fiscaal beleid van de lidstaten dat de positieve effecten ervan versterkt en de negatieve effecten ombuigt. Onze regering blijft heel hardnekkig het tegenovergestelde doen en ontzegt de werknemers de vermogenswinst waar ze recht op hebben.